

посадових осіб місцевого самоврядування, а не на розвиток території та інфраструктури територіальної громади;

- співвідношення базової дотації до загального обсягу бюджетних надходжень — новий показник, який відображає залежність місцевого бюджету від базової дотації. Якщо базова дотація до місцевого бюджету становить більше половини його розміру (50%), на нашу думку, така територіальна громада не спроможна самостійно, без допомоги держави, виконувати власні повноваження. Проте зауважимо, що при розрахунку даного показника необхідно враховувати віддаленість ТГ (зокрема сільських та селищних) від найближчого районного центру чи міста, оскільки утворення поблизу існуючих адміністративних і економічних центрів глибоко дотаційних сільських та селищних територіальних громад із самостійним органом місцевого самоврядування є вкрай нераціональним і неефективним рішенням [3].

Правова спроможність є фактичним відображенням стану дотримання законності у публічних процедурах, які здійснюються органами місцевого самоврядування та посадовими особами: законність прийняття владних рішень, правовий режим надання адміністративних послуг, правовий режим публічних процедур, можливості отримання правової допомоги у громаді, тощо.

І нарешті, до кадрового забезпечення треба віднести планування (відбір, розстановка, переміщення, стажування, робота з резервом, підвищення рівня професійної компетентності); залучення добору; соціалізація; професійний розвиток; оцінювання показників діяльності; оплата праці; мотивація.

Тож класифікація складових спроможності новостворених громад є важливою з огляду на актуальність потреби її зміцнення та запровадження якісної системи її оцінювання. Концептуальний підхід до визначення спроможності громад гарантує можливість корекції їх спроможності та сталий розвиток територій, що є спільним інтересом держави і громадян.

Література

1. Законом України «Про добровільне об'єднання територіальних громад». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text>. Дата звернення: 12.12.2021р.
2. Критерії спроможної громади: досвід України. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/13922>. Дата звернення: 12.12.2021р.
3. Постанова КМУ від 08.04.2015р. № 214 «Методика формування спроможних територіальних громад». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/34-2020-%D0%BF#Text>. Дата звернення: 12.12.2021р.

УДК 327.7-055.2

Лисак В. Ф.

доктор історичних наук, професор кафедри політології та міжнародних відносин

Гунза Ю. С.

здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 052 Політологія

ФЕМІНІЗМ, ЯК СОЦІАЛЬНИЙ РУХ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ

Питання гендерної рівності останнім часом все частіше піднімається в суспільстві, а слово «фемінізм» використовується майже в усіх сферах. Нажаль громадянство досі живе стандартами, вигаданими шаблонами, які «навішують» жінкам та чоловікам, а також гострим небажанням зрозуміти саму суть фемінізму та гендерної рівності.

Фемінізмом вважається теорія рівності двох статей, яка творить ідейну основу організованого руху жінок. Термін «фемінізм» був сформульований соціалістом Шарлем Фур'є в кінці XVIII століття. А вже історично це слово з'являється в XIX столітті. Суттю феміністичних переконань є думка, що жінка зазнає суспільної несправедливості, насамперед через приналежність до своєї статі. Першим документом фемінізму вважають «Декларацію прав жінки та громадянки», написану французенкою Олімпією де Гуж у 1791 р., в якій було заявлено, що жінки мають такі самі права на свободу, володіння власністю, як і чоловіки [1].

У спрощеному розумінні фемінізмом вважають рух за рівні права і можливості жінок і чоловіків. Деякі люди сприймають це поняття як подразнення. Їм здається, що фемінізм – це про те, що жінка хоче стати як чоловік. У 60-ті роки XX ст. фемінізм умовно поділяється на три основні напрямки (хоча насправді течій і різновидів набагато більше):

– ліберальний фемінізм (відстоює рівність прав на самореалізацію обох статей на політичному та соціальному рівні відносин);

– соціалістичний (марксистський) фемінізм (базується на класовій відмінності, тобто урегульовує жінок та чоловіків в економічному плані. Цей напрям прагне стерти межі в плані фаху та працевлаштування);

– радикальний фемінізм (критикує патріархат і закликає до радикальних реформ у суспільстві) [3].

Спільними ознаками для всіх напрямків є зосередження на проблемі пригнічення жінок, а відмінним – підхід до з'ясування причин такого становища та бачення шляхів його подолання. Будь який зазначений феміністичний напрям не є ідеальним. В ньому присутньо багато питань, та багато спірних моментів. Все це зводиться до власного вибору, тобто в кожній людині має бути шанс жити так, як хоче і ніхто не повинен її в цьому обмежувати.

Фемінізм не засуджує тих жінок, які хочуть себе присвятити догляду за дітьми чи іншими людьми. Фемінізм лише звертає увагу на те, що це не єдина можливість самореалізації для жінок. Материнство – це не єдина можливість реалізуватися для жінок. Фемінізм – це можливість вибору і реалізації різних виборів.

Якщо говорити про фемінізм, як рух, який захищає права жінок, то поняття гендерної рівності і фемінізму однозначно поєднуються, тому що це про доступ до можливостей і реальних прав. Зробивши співвідношення гендерної рівності та фемінізму, можна зазначити, що гендерне рівноправ'я – правовий статус жінок і чоловіків та рівні можливості їх реалізації в суспільстві. Гендерна рівність дозволяє особам обох статей брати рівну участь у всіх сферах життєдіяльності. Вона означає наявність рівних умов для жінок і чоловіків брати участь у політичному, економічному, соціальному та культурному розвитку країни [4].

Дотримуватися принципів гендерної рівності нині є надзвичайно важливим для будь-якого суспільства. Гендерна рівність – складник понять рівності та рівних можливостей. Гендерна дискримінація у будь-якій соціальній сфері (як публічній, так і приватній) та у будь-якому інституті (від сім'ї до політики) є важливим питанням, яке в демократичному суспільстві має вирішуватися на державному рівні.

Питання фемінізму, як соціального руху гендерної рівності виникає в інформаційному просторі і на зараз воно турбує все більше людей навколо. Людство потрапляє під вплив громадських організацій та інформаційних ресурсів, які займаються питанням гендерного рівноправ'я. Для посилення впливу гендерної рівності та фемінізму, треба залучатися не тільки жінкам, а й чоловікам. Головне – не робити того, що завдає шкоду суспільству, а по-друге відноситися з повагою як до жінок, так і до чоловіків. Зрівняння рівних прав чоловіків і жінок було доволі нелегким процесом, який пройшов найрізноманітніші випробування [4].

Саме боротьба проти гноблення, дискримінації та пригнічення одних членів суспільства інших призвело до революційного руху боротьби за свої права. Саме таким став фемінізм, який як напрям, як течія виник на протигагу безправному становищу жінки у різні періоди історії. Цей рух має на меті утвердити свободу та незалежність кожної людини у виборі роду заняття чи діяльності, можливість повної реалізації особи у різних сферах життєдіяльності, а також дискримінацію за будь-якою ознакою.

Успішне регулювання фемінізму та гендерних відносин у суспільстві передбачає недопущення дискримінації за ознакою статі, забезпечення рівної участі жінок і чоловіків у прийнятті суспільно важливих рішень, забезпечення рівних можливостей для жінок і чоловіків щодо поєднання професійних та сімейних обов'язків. Це надає якісно нові можливості та шляхи для розвитку та вдосконалення самого суспільства, підвищення рівня життя всіх його членів.

Отже, беручи до уваги все вище сказане, можна впевнено засвідчити, що історичні передумови відіграють чи не ключову роль у формуванні гендерної рівності. Адже у суспільстві з давніх-давен жінка завжди займала пригнічене становище. Проте у різні часи воно було більш чи менш критичним. Нині звичні для нас поняття, такі як освіта для жінок, вільний вибір професії чи рід діяльності, а також рівноправність з іншими членами суспільства, були фактично неприпустимими для соціуму у певні часи. Проте з плином часу це почало змінюватися. Демократичне суспільство повинно надавати і чоловікам, і жінкам рівні можливості для участі в усіх сферах життя.

Література

1. Goldstein, Leslie F. Early Feminist Themes in French Utopian Socialism: The St.-Simonians and Fourier (англ.) // Journal of the History of Ideas. – 1982. – Vol. 43, no. 1. – P. 91-108.
2. Глосарій Гендерного інформаційно-аналітичного центру «Крона». URL: <http://www.krona.org.ua/glosariy.html>
3. Гришак С. М. Вплив ідей ліберального фемінізму на генезис гендерних досліджень // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2013. № 4. С. 10-18. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2013_4_4
4. Пантілеєнко К. Жінки як суб'єкт фемінізму і гендерна політика в Україні // Українознавчий альманах. 2010. Вип. 2. С. 287-288. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ukralm_2010_2_95
5. Хугорна А. В. Еволюція фемінізму крізь призму соціологічного теоретизування // Вісник Дніпропетровського університету. Серія : Філософія. Соціологія. Політологія. 2014. Т. 22, вип. 24(1). С. 151-158. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdufsp_2014_22_24\(1\)_26](http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdufsp_2014_22_24(1)_26).

УДК 329(480)052

Караман К. В.